

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

รูปแบบการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ยาต้านจุลชีพ เพื่อดูแลสุขภาพในครอบครัวของแม่บ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ แม่บ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยในเขตอำเภอเมืองได้แบ่งออกเป็น 4 พื้นที่ จับสลากเลือกแต่ละพื้นที่มา 1 ตำบล ได้จำนวน 4 ตำบล ได้แก่ ตำบลป่าช้า ตำบลค่านาขาม ตำบลหาดจิว และ ตำบลคิ่งตะเกา จากนั้นจับสลากเลือกหมู่บ้านจาก 4 ตำบลดังกล่าว ตำบลละ 1 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านปากคลอง บ้านน้ำไคร้ บ้านวังแดง และบ้านบ่อพระ ตามลำดับ จะได้จำนวน 4 หมู่บ้าน ซึ่งมี 624 หลังคาเรือน สัมภาษณ์แม่บ้านจำนวน 30 เปอร์เซ็นต์ ของประชากรที่สุ่มได้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 38) โดยเลือกแม่บ้านที่ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ตามสัดส่วนหลังคาเรือนให้ครบจำนวน 200 หลังคาเรือน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ซึ่งประกอบด้วยข้อมูล 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของประชากรที่ศึกษา ได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพ สถานภาพในครอบครัว สถานภาพสมรส รายได้ของครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายเปิดและปิด

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ยาและการได้รับความรู้เรื่องยาต้านจุลชีพ ได้แก่ การเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข การได้รับการสอนหรืออบรม แหล่งการได้รับข้อมูลเกี่ยวกับยา แหล่งที่ซื้อยา เกณฑ์ในการเลือกซื้อยา ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายเปิดและปิด

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความถูกต้องของการใช้ยาต้านจุลชีพ ได้แก่ การรักษา อาการเมื่อเจ็บป่วย วัตถุประสงค์ในการใช้ยา ชนิดของยา วิธีการใช้ยา รูปแบบยาที่ใช้ ข้อควรระวัง ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายเปิดและปิด

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. แบบสัมภาษณ์ทั้งหมด ได้ตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) ของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน แล้วนำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไข
2. นำแบบสัมภาษณ์ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะความเป็นอยู่คล้ายคลึงกันในพื้นที่ที่มีใช้พื้นที่เป้าหมาย จำนวน 30 ราย
3. นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไข และปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิมและนำไปใช้รวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาทำการเก็บข้อมูลระหว่างเดือน มีนาคม - เมษายน 2542 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ติดต่อขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องได้แก่ สาธารณสุขอำเภอเมือง หัวหน้าสถานีอนามัยที่รับผิดชอบหมู่บ้านที่สุ่มได้
2. เตรียมพนักงานสัมภาษณ์ เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับแบบสัมภาษณ์ ตลอดจนขั้นตอนในการรวบรวมข้อมูล เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน พนักงานสัมภาษณ์ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรดิตถ์ และสำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมือง
3. ผู้ทำการศึกษาและพนักงานสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์ ตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เพื่อนำมาวิเคราะห์ขั้นต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Statistical Package for Social Science (SPSS) for windows โดยใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) แจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติเชิงวิเคราะห์ (Analytical statistics) การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และใช้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี Least-Significant Difference (LSD)